

Nr 419.

Av herr **Andersson** i Dunker m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 220, med förslag till lag om allmänna barnbidrag, m. m.

I proposition nr 220 har Kungl. Maj:t för riksdagen framlagt förslag till lag om allmänna barnbidrag m. m. Propositionen grundar sig på tidigare utredningar verkställda dels av 1941 års befolkningsutredning, dels av en år 1946 tillsatt kommitté, »utbetalningssakkunniga».

Utredningens förslag att statliga barnbidrag utan behovsprövning skola utgå till alla barn under 16 år godtages i propositionen, likaså att barnbidrag efter viss behovsprövning skola kunna utgå även till barn mellan 16 och 18 år. De lokala barnavårdsnämnderna skola vara den myndighet, som har att besluta rörande barnbidragen och som har att fastställa vem som skall uppbära bidraget. Central tillsynsmyndighet skall vara socialstyrelsen, vilken även skall vara sista besvärinstans. I propositionen föreslås vidare, i motsats till vad utbetalningssakkunniga föreslagit, att barnbidragen skola utbetalas kvartalsvis genom vederbörande barnavårdsnämnds försorg.

I den av utbetalningssakkunniga verkställda utredningen ha två olika system för det tekniska förfarandet vid barnbidragens utbetalande ingående behandlats. I båda fallen skulle själva utbetalningen av bidragen till bidragsmottagarna ske genom posten; skillnaden mellan de olika systemen består främst däri, att i ena fallet skulle utskrivandet av barnbidragsanvisningarna ske av de lokala nämnderna och i andra fallet ske med användande av moderna maskinella hjälpmedel vid en inom postverket upprättad barnbidragsavdelning. De sakkunniga ha vid sin utredning funnit, att utskrivningen av anvisningarna och kontrollen av utbetalningarna skulle ske bäst, säkrast och billigast genom det centrala organet, och därför förordat detta. Till denna uppfattning ha även nästan samtliga de hörda remissinstanserna anslutit sig. Bland dessa kunna nämnas socialstyrelsen, pensionsstyrelsen, generalpoststyrelsen, statens organisationsnämnd och samtliga länsstyrelser utom den i Göteborgs och Bohus län.

Till förmån för ett system med central utskrivning av bidragsanvisningarna talar enligt de sakkunnigas mening bl. a. att man med anlitan av moderna maskinella hjälpmedel behöver endast ett ringa antal personer för att utföra detta omfattande men enkla rutinarbete. Enligt en utredning, som på de sakkunnigas uppdrag verkställdes inom postverket, skulle det löpande arbetet på en inom posten inrättad barnbidragsavdelning förutom

ledningspersonal kräva endast 19, respektive 14 anställda enligt de båda hålkortssystem, som kostnadsberäknats, och för ett system med användande av adresseringsmaskiner skulle erfordras 34 anställda. Denna personal skulle handha såväl kompletteringen av erforderliga register som utskrivningen av barnbidrags-anvisningarna en gång i kvartalet liksom kontroll och revision av utbetalningarna. Vid lokalt utskrivande av bidragsanvisningarna skulle ändå en utökning av postverkets personal äga rum, som beräknats till minst 17 nya tjänstemän. Den utökning av personal, som skulle behövas vid en central utskrivning av bidragsanvisningarna, skulle sålunda bli synnerligen ringa, då man kan använda sig av moderna hålkorts- eller adresseringsmaskiner. Vid lokal utskrivning av bidragsanvisningarna skulle minst en person i vardera av landets ca 1 500 kommuner bli delvis eller helt sysselsatt med detta utskrivnings- och registerföringsarbete, varjämte för kontroll och revision skulle erfordras en ej ringa personal.

Vad kostnaderna för de olika systemen beträffar har postverket vid sin utredning funnit, att de årligen fortlöpande kostnaderna för postens del skulle bli för de båda hålkortssystemen respektive 975 000 och 928 830 kr. samt för systemet med adresseringsmaskiner 991 340 kr. Vid lokal utskrivning av bidragsanvisningarna och registerföring skulle postverkets kostnader ändå uppgå till 811 590 kr. per år, vartill komma de lokala kostnaderna. Utredningsmännen ha icke ansett sig kunna göra en tillförlitlig beräkning av dessa kostnader, men det synes uppenbart att de måste bli ganska betydande. Detta framhålles även i det av statens organisationsnämnd afgivna remissutlåtandet.

Det torde vidare vara uppenbart att en central registerföring och utskrivning av bidragsanvisningarna ger säkrare garantier för att anvisningarna utfärdas i riktig ordning, att dubbelutbetalningar förhindras samt att erforderlig kontroll över de stora summor det här gäller lättare kan ordnas. Ej heller torde kommunerna ha något intresse av att föra fortlöpande register över alla barn och bidragsmottagare; någon direkt kontakt med familjerna skulle detta arbete icke heller skänka. Även bidragsmottagarna torde ha ganska litet intresse av var anvisningarna utfärdas, om det sker lokalt eller centralt.

Det har ifrågasatts huruvida något annat centralt organ än postverket lämpligen borde ombesörja registerföring och utskrivning av bidragsanvisningarna. Vissa skäl kunna tala för att socialstyrelsen, vilken blir central tillsynsmyndighet för denna verksamhet, även skulle sköta utbetalningarna av bidragen. Emellertid vill det synas, som om postverket genom sin erfarenhet på detta område, inte minst genom utbetalningen av folkpensionerna, vore att föredraga.

Av vad som här anförts framgår, att en lokal utskrivning av barnbidragsanvisningarna eller utbetalning av bidragen icke kan medföra några påtag-

liga fördelar utan i stället kommer att avsevärt öka barnavårdsnämndernas arbete, försvåra kontroll och revision samt medföra väsentligt höjda kostnader jämfört med en central organisation av detta arbete.

I propositionen har föredragande statsrådet som ett viktigt skäl för sitt förslag att barnavårdsnämnderna skola handhava även utskrivandet av barnbidragsanvisningarna framhållit, att »vissa svårigheter kunna yppas i fråga om anskaffning av erforderlig maskinell utrustning för det centrala utbetalningssystemet. Även lokal- och personalfrågor synas kunna vålla bekymmer». Vid förfrågan hos en av landets främsta kontorsmaskinfirmor har emellertid erhållits det beskedet, att vid ett riksdagsbeslut i denna fråga under juni månad garantier kunde lämnas för att erforderliga maskiner kunde anskaffas och tryckande register iordningställas i god tid före den första utbetalningen av bidragen i mars månad 1948. Att det skulle möta några svårigheter för staten att ordna det jämförelsevis ringa merutrymme och att anskaffa den personal som skulle vara erforderlig vid ett centralt utbetalningssystem synes inte heller troligt.

I propositionen ha icke upptagits några kostnader för ersättning till kommunerna för det arbete med registerföring och utbetalning av barnbidragen som skulle påläggas nämnderna. Det synes emellertid icke rimligt att kommunerna utan ersättning skola vidkännas icke obetydliga kostnader för dessa rent statliga uppgifter. Ett beslut om skälig ersättning till kommunerna för ökat arbete och för portokostnader bör komma till stånd, därest riksdagen skulle bifalla Kungl. Maj:ts förslag.

Med anledning av vad som ovan anförts hemställas,

att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 220 måtte besluta, att utbetalningen av de allmänna barnbidragen och utskrivningen av barnbidragsanvisningarna skola ske centralt, förslagsvis genom postverket, samt att skälig ersättning lämnas kommunerna för utgifter i samband med barnbidragsverksamheten.

Stockholm den 7 maj 1947.

Harald Andersson
i Dunker.

Alarik Hagård.

Anders Petterson,
Dahl.

Olivia Nordgren.

P. G. Friberg.

Ragnar Persson.

C. O. Carlsson
i Bakeröd.